

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАЛАРЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОННАР
ЮТАЗЫ АВЫЛ БАШКАРМА
КОМИТЕТЛАРЫ**

**423962, Ютазы авылы,
Дмитрий урам, 2
тел. 4-00-91
факс: 8 (85593) 4-00-93**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ**

**423962, Ютазы авылы,
Дмитров ур., 2
тел. 4-00-91
факс: 8 (85593) 4-00-93**

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 4

КАРАР

«27» гыйнварь 2023 ел

2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм саклау буенча муниципаль программаны раслау турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, 2003 елның 6 октябрэндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, 2004 елның 28 июлендәге «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы, Ютазы муниципаль районы Ютазы авыл жирлеге Советы карары белән кабул ителгән Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Ютазы авыл жирлеге башкарма комитеты к а р а р и т т е:

1. 2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм саклау буенча кушымта итеп бирелә торган муниципаль программаны расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә махсус мәгълүмат стендларында игълан итәргә, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында түбәндәге адрес буенча бастырырга <http://pravo.tatarstan.ru/> Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының «рәсми Татарстан» бердәм порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга <http://jutaza.tatarstan.ru/>.

3. Бу карар рәсми игълан ителгәннән бирле үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Ютазы муниципаль районы
Ютазы авыл жирлеге башлыгы
Вазифаларын башкыручы

Н.Ф.Залаяв

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы
Ютазы авыл җирлеге
Башкарма комитетының
2023 елның “27” гыйнварь
4санлы карарына кушымта

**2023-2025 еллар өчен Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы
«Ютазы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендәге җирләрдән
файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа**

**2023-2025 еллар өчен Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы
«Ютазы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендәге җирләрдән
файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа паспорты**

Программаның Исеме	2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау программасы (алга таба - Программа).
Программаны эшләү өчен нигез	Россия Федерациясе Җир кодексы, 2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, 2004 елның 28 июлдәге «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы.
Программаны эшләүче һәм башкаручы клиент	Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Ютазы авыл җирлеге башкарма комитеты.
Программаның Максатлары	- Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирләрдән куллану һәм саклауның нәтижәләгән арттыру (алга таба - Поселок); - деградацияне, бозылуны, пычрануны, чүпләүне, арыганлыкны, бозуларны, җирләрдән юк итүне, хужалык эшчәнлегенң башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау һәм бетерү; - җирләрдән рациональ файдалануны тәэмин итү; - җирләрдән уңдырышлылыгын саклау һәм торгызу; - деградация кичергән җирләрдән яхшырту, пычрану, чүпләү, җирләрдән бозу, хужалык эшчәнлегенң башка тискәре (зарарлы) йогынтысын тәэмин итү; - бистә халкының сәламәтлеген һәм тормыш

		эшчәнлегенең уңай шартларын тәэмин итү өчен әйләнә-тирә мохит шартларын саклау, саклау һәм яхшырту.
Программаның Бурычлары		<ul style="list-style-type: none"> - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү; - жирләрне саклау һәм файдалану нәтижәлелеген арттыру; - жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәэмин итү; - яшел майданнарны, туфракны саклау һәм торгызу; - жирләрне инвентаризацияләү.
Программаны тормышка ашыру вакыты		2023-2025 еллар.
Программаны чыганакалары	финанслау	Жирле бюджет акчалары. Бюджет акчалары күләме фаразлана һәм тиешле бюджетларны формалаштырганда билгеләнгән тәртиптә ел саен төгәлләштерелергә тиеш.
Программаның төп чаралары исемлегенә		<ul style="list-style-type: none"> - жирлек территориясен чүп-чардан чистарту буенча даими чаралар оештыру (өмәләр); - буш һәм рациональ файдаланылмаган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык әйләнешенә вакытында жәлеп итү; - жир кишәрлекләренең үз белдеге белән шөгылләнүе фактларын ачыклау; - бистә чикләрендә жыл эрозиясенә дучар булган участокларда куаклар һәм агачлар утырту; - жир инвентаризациясе; - жир салымын вакытында түләүне һәм жир кишәрлекләреннән файдаланган өчен аренда түләвен контрольдә тоту; - бистәне төзекләндерү буенча чаралар үткөрү; - туфракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, жирләрне чүп үләннәреннән, куаклыктардан һәм вак урманнардан саклау, жирләрнең торышы начарлану, минеральләштерелгән полосалар булдыру.
Программаны ашыруның нәтижәләре	тормышка кәтелгән	<ul style="list-style-type: none"> - жирдән файдалануны тәртипкә салу; - эффектив һәм рациональ куллану һәм жирне саклау; - бистәнең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру; - бозылган жирләрне торгызу; - халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү; - авылны төзекләндерү.
Программаның контрольдә тоту	үтәлешен	Программаның үтәлешен Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Ютазы авыл жирлегенә башкарма комитеты контрольдә тоту (алга таба - Башкарма комитет).

1. Гомуми нигезлэмэләр

Әлеге Программа Россия Федерациясе Жир кодексы, 2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, 2004 елның 28 июлдәге «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Ютазы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнә.

Жир-шәһәр төзелеше, экологик һәм жир законнары таләпләренә туры китереп халыкны тормыш белән тәмин итүнең торак, житештерү, ижтимагый-эш, рекреацион һәм башка объектларын урнаштыру өчен пространство-операцион база.

Жирләрнең хокукый режимының аерылгысыз элементы-бу территориядә әйләнә-тирә мохитне саклау, һәм, беренче чиратта, жирләрне база табигый объекты буларак саклау.

Жирләрне саклауда торак пунктларның тотрыклы үсешен тәмин итү мәнфәгатьләрендә торак, ижтимагый-эшлекле, мәдәни-сәламәтләндрү һәм башка объектларны урнаштыру урыны буларак аларны рациональ файдалану зарурлыгын ныгытучы әйләнә-тирә мохитнең состав һәм аерылгысыз өлеше буларак кеше тормышы һәм сәламәтлеге өчен уңай булган жирләрнең сыйфатын саклау һәм торгызуга юнәлтелгән оештыру, экологик, икътисадый һәм башка чараларның жыелмасын аңларга кирәк.

2 пункт нигезендә жирне саклауның гомуми максатлары Россия Федерациясе Жир кодексының 12 статьясы деградацияне, пычрануны, чүпләүне, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, шулай ук деградация, пычрану, чүпләү, бозу, хужалык һәм башка эшчәнлекнең башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар ителгән жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү.

Шуннан чыгып, жирләрне саклау максатлары белән стимуллар һәм чикләүләр, шулай ук кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен уңай булган жир сыйфатын торак пунктларның тотрыклы үсешен тәмин итү максатларында Әйләнә-тирә мохитнең состав һәм аерылгысыз өлеше буларак саклау һәм торгызу тәртибен рөхсәт итү һәм тыюлар системасы аша билгеләү кирәк.

Әлеге максатларны тормышка ашыру жир кишәрлекләренә хокук ияләренә радиоактив һәм химик матдәләр белән пычранудан туйракны саклап калу, житештерү һәм куллану калдыклары белән чүпләү, пычрану һәм башка тискәре (зарарлы) йогынтыны, шулай ук яңа технологияләрне керту һәм бозылган жирләрне яңадан торгызу буенча чараларны йөкләү юлы белән башкарылачак. Жирле үзидарә органнарына, хужалык эшчәнлеге үзенчәлекләрен, табигый һәм башка шартларны исәпкә алып, жирләрне саклау планнарын һәм программаларын эшләү, шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда (территориаль планлаштыру документларын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, планлаштыру проектларын эзерләгәндә) экологик таләпләр, кагыйдәләр һәм нормативлар һ. б. буенча бурычлар йөкләнә.

Жирләрне саклау максатларында, хужалык эшчәнлеге үзенчәлекләрен, табигый һәм башка шартларны исәпкә алып, жирләрне саклау буенча мәжбүри чаралар исемлеген үз эченә алган федераль, региональ һәм жирле программалар эшләнә.

2. Проблеманың эчтәлеге һәм аны программа ысуллары белән чишү кирәклеген раслау

Чиге Ютазы авыл жирлеге белән чиктәш жирдә Каракашле авыл жирлеге белән чиктәш жирдә 12 нче тоташу ноктасы белән координаталары $X=345679,08$, $Y=2378895,28$ елгасы акваториясендә урнашкан Ютазы, 50 м төньяк-көнчыгышта Ык

чикләре тоташкан урында Каракашлинского, Ташкичуйского һәм Ютазы авыл җирлекләре, төньяк-көнбатышка таба 6 м елгасы буенча Ютазы кадәр яр буе линиясе бара, шуннан соң шул ук юнәлештә 20 м чокырның төньяк чиге буйлап, 150 м авыл хужалыгы җирләре буйлап, 250 м хужалык мәйданчыгында, таба уза, аннары көньяк-көнбатышка таба 100 м авыл хужалыгы җирләре буйлап кисеп үтеп, Азнакай-Ютазы-"Мәскәү-Чиләбе", 150 м полосасы буйлап бүлеп бирелгән полосаны кисеп үтеп бара, шуннан соң авыл хужалыгы җирләре буйлап 100 м көньяк-көнбатышка таба, 450 м төньяк-көнбатышка таба, 1,0 км көньяк-көнбатышка таба, 5,8 км төньяк-көнбатышка таба кисеп үтеп, чишмәләр ага, бара Карамалка һәм автодорогу Кәрәкәшле-Алма-Ата, аннан соң төньяк-көнбатышка таба 1,1 км төньяк-көнбатыш чиге буйлап, урман полосасының 200 м авыл хужалыгы җирләре буйлап, 2,5 км полосасы буйлап бүлеп бирелгән полосаны кисеп үтеп, кибеп баручы инешне кисеп үтеп һәм канавы кадәр бистәнең тимер юл разъезда Байрякино уза, көньяк-көнбатышка таба, 257 м көнчыгыш чиге буйлап һәм 700 м көньяк чиге буйлап, әлеге бистә кисеп үтеп, Урал-Алма-Ата бара, шуннан соң 2,3 км полосасы буйлап бүлеп бирелгән полосаны кисеп үтеп, кибеп баручы инешне кисеп үтеп, кадәр, 10 нчы тоташу авылыннан 3,1 км төньяк-көнбатышта урнашкан Алма-Ата чикләре тоташкан урында Каракашлинского, Ютазы авыл җирлекләре һәм Бөгелмә муниципаль районы.

Ютазы авыл җирлегенә чиге Ташкичү авыл җирлегенә белән чиктәш җирдә Димтамак, Ташкичү һәм Ютазы авыл җирлекләре чикләре тоташкан урында Ютазы авылыннан 50 м көнчыгышта урнашкан 13 нче тоташу ноктасыннан алып 1,0 км төньяк-көнчыгышка таба, 601 м төньяк-көнбатышка таба Дәүләт Ютазы участок урманчылыгындагы 111 нче урман кварталының көньяк чиге буйлап уза бюджет учреждениесе. Көнъяк-көнбатышка таба 237 м, автомобиль юлын кисеп үтеп, көньяк-көнчыгышка таба 277 м уза, шуннан соң көньяк-көнбатышка таба 107 км Авыл хужалыгы җирләре буйлап, 100 м "Бөгелмә урманчылыгы" Татарстан Республикасы дәүләт бюджет учреждениесенен көньяк-көнбатыш чиге буйлап бара, аннары 111 нче урман кварталының көнбатыш чиге буйлап 237 м көньяк-көнбатышка таба, автомобиль юлын кисеп үтеп, 277 м көньяк-көнчыгышка таба уза, аннары Ютазы автомобиль юлын кисеп үтеп, 69 м авыл хужалыгы җирләре буйлап бара, аннары Ютазы авылының төньяк чиге буйлап 1,7 км төньяк-көнбатышка таба, 274 м көньяк-көнбатышка таба, Ютазы елгасын кисеп үтеп, 64 м көнбатышка таба, 105 м төньякка таба уза, алга таба, Ютазы елгасын кисеп үтеп, төньяк-көнбатышка таба 1,0 км Авыл хужалыгы җирләре буйлап, и, аннары әлеге авылның көнчыгыш чиге буйлап Ютазы елгасының яр буе сызыгына кадәр бара, 7 м төньяк-көнчыгышка таба Ютазы елгасы буйлап уза, алга таба 34 м шушы елга агымы буенча өскә таба 12 нче тоташу ноктасына кадәр бара.

Чиге Ютазы авыл җирлегенә белән чиктәш җирдә Дим-Тамак авыл җирлегенә белән чиктәш җирдә 13 нче тоташу ноктасыннан көньяк-көнбатышка таба, 290 м авыл хужалыгы җирләре буйлап, 290 м көнчыгыш ягында, авылның Ютазы, кисеп үтеп, Куйбышевскую железную юл, автомобиль юлына кадәр, Азнакай-Ютазы-"Мәскәү-Чиләбе" бара, алга таба төньяк-көнбатышка таба, 5 м әлеге автомобиль юлы буйлап уза, аннары көньяк-көнбатышка таба, 242 м авыл хужалыгы җирләре буйлап кисеп үтеп Ютазы-Ак-Юл, 125 м карьер буенча, 13 м көньяк чиге буйлап изрытых урын, 1,5 км авыл хужалыгы җирләре буйлап, 350 м төньяк-көнчыгыш чиге буйлап, 52 м авыл хужалыгы җирләре буйлап бара, шуннан соң көньяк-көнбатышка таба, 27 м көньяк-көнчыгышка таба 56 м урман кварталы 129 Ютазы участок урманчылыгы Дәүләт бюджет учреждениесе, Татарстан Республикасы "Бөгелмә урманчылыгы", аннары көньяк-көнбатышка таба 175 м көньяк-көнчыгыш чиге буйлап, төньяк-көнбатышка таба 123 м көньяк чиге буйлап, әлеге урман кварталының уза, аннары 170 м көньяк-көнбатышка таба, 312 м төньяк-көнбатышка таба, 148 м көнбатышка таба, төньяк чиге

буйлап урман кварталының 132 Ютазы участок урманчылыгы Дәүләт бюджет учреждениесе, Татарстан Республикасы "Бөгелмә урманчылыгы" бара, алга таба гомуми юнәлештә көньяк-көнбатышка таба, 2,2 км төньяк-көнбатыш чиге буйлап урман кварталының 131 Ютазы участок урманчылыгы Дәүләт бюджет учреждениесе, Татарстан Республикасы "Бөгелмә урманчылыгы" кисеп үтеп, Бөгелмә-Ютазы нче тоташу ноктасына кадәр бара 21 авылыннан көнбатыш чиге буйлап, урман кварталының 131 Ютазы участок урманчылыгы Дәүләт бюджет учреждениесе, Татарстан Республикасы "Бөгелмә урманчылыгы" 2,9 км көньяк-көнбатышта урнашкан Ютазы чикләре тоташкан урында Акбаш, Димтамак һәм Ютазы авыл җирлекләре.

Чиге Ютазы авыл җирлеге белән чиктәш җирдә Акбаш авыл җирлеге белән чиктәш җирдә 11 нче тоташу ноктасыннан авылыннан 3,5 км көньяк-көнбатышта урнашкан Малиновка поселогыннан чикләре тоташкан урында Акбаш, Ютазы авыл җирлекләре һәм Бөгелмә муниципаль районы башлыгы, авыл хужалыгы җирләре буйлап 2,0 км көнчыгышка таба, 73 м көньяк-көнбатышка таба, 862 м көньяк-көнчыгышка таба Акбаш елгасына кадәр уза, бара, 1,3 км аска таба шушы елга агымы буенча уза, аннары авыл хужалыгы җирләре буйлап 30 м көньяк-көнчыгышка таба һәм 13 м төньяк-көнчыгышка таба, алга таба төньяк-көнбатышка таба 51 м, төньякка таба 33 м, төньяк-көнчыгышка таба, 233 м көнбатыш чиге буйлап, 115 нче урман кварталының Ютазы участок урманчылыгы Дәүләт бюджет учреждениесе, Татарстан Республикасы "Бөгелмә урманчылыгы" уза, аннары әлеге урман кварталы төньяк-көнчыгышка таба, 130 м төньяк-көнбатышка таба, 128 м төньяк-көнчыгышка таба, 178 м бара, алга таба авыл хужалыгы җирләре буйлап 170 м көнчыгышка таба, 1,4 км көньяк-көнчыгышка таба кисеп үтеп, 200 м төньяк-көнчыгышка таба һәм 20 м төньяк чиге буйлап, урман массивының, аннары авыл хужалыгы җирләре буйлап 550 м көньяк-көнчыгышка таба, 220 м көньяк-көнбатышка таба, 500 м көньяк-көнчыгышка таба, 245 м төньяк-көнчыгышка таба, 275 м көньяк-көнчыгышка таба, 101 м көнчыгышка таба, 105 м төньяк-көнчыгышка таба, 38 м көньяк-көнчыгышка таба, 36 м көньякка таба, 110 м көньяк-көнбатышка таба, кадәр, чокырның, уза, көньяк-көнбатышка таба, 780 м көньяк-көнчыгышка таба һәм 52 м чокыр буенча бара елгасына кадәр Акбаш бара, алга таба 6,7 км аска таба шушы елга агымы буенча уза, аннары гомуми юнәлештә төньяк-көнчыгышка таба 300 м чокырның көнбатыш ягында, 150 м көньяк-көнчыгыш чиге буйлап осыпай рыхлы токымы, 100 м мөгълүматлары буенча, осыпай бара, алга таба көньяк-көнчыгышка таба авыл хужалыгы җирләре буйлап 150 м, аннары көнчыгышка таба 200 м, көньяк чиге буйлап, урман массивының нче тоташу ноктасына кадәр бара 21.

Ютазы авыл җирлеге чиге Бөгелмә муниципаль районы белән чиктәш җирдә 11 нче тоташу ноктасыннан алып көньяк-көнчыгышка таба Ютазы муниципаль районы чиге буйлап 10 нчы тоташу ноктасына кадәр уза."

Җирлек территориясендә төрле рәхсәт ителгән җир участоклары бар.

Җирләрнең экологик торышы уртача яхшы, әмма табигый рәхсәтсез чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне начарайта.

Җир һәм башка табигый ресурслар-тиешле территориядә яшәүче халыкларның тормыш эшчәнлегенә нигезе. Дәүләт җирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны тәмин итү, Җирдә хужалык итүнең төрле формаларын тигез хокуклы үстерү, туфракның уңдырышлылыгын торгызу, табигый мохитне саклау һәм яхшырту, җиргә хокукларны саклау максатларында җир мөнәсәбәтләрен җайга сала.

Бу максатларга ирешүдә җирле үзидарә органнары мөһим роль уйный, алар Җир һәм башка табигый ресурсларны куллану өлкәсендә киң вәкаләтләргә ия.

ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгында дәүләт хезмәткәрләрен

аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды:

- алар карамагындагы жирләрне планлаштыру һәм куллану;
- жир төзелеше буенча эшләрне оештыру;
- закон нигезендә жир белән алыш-бирешләр ясау;
- Жир өчен түләү;
- бистә территориясендә жирләрне куллануны контрольдә тоту.

Бистә территориясендә төрле төрдәге территориаль зоналар урнаша ала: торак, житештерү һәм башкалар.

Жирле үзидарә органнары компетенциясенә бистә жирләрнен инвентаризацияләү һәм оештыру керә.

Жирле үзидарә органнары бистә территориясендәге жирләрдән файдалануны контрольдә тотат. Бу бурычны алар дөүләт органнары белән тыгыз элемтәдә хәл итәләр, чөнки жир мөнәсәбәтләре өлкәсендәге контроль иң мөһим дөүләт функцияләре исәбенә керә. Контрольнең бурычы-барлык физик, вазыйфаи һәм юридик затларның жирләрне нәтижәле файдалану һәм саклау максатларында жир законнары таләпләрен үтәүне тәэмин итү.

Жирле үзидарә органнары жирләрне саклауга һәм файдалануга дөүләт контролен гамәлгә ашыручы дөүләт органнарының территориаль бүлекчәләре белән тыгыз элемтәдә торалар:

- жир законнарын бозуны бетерү чаралары күрелә;
- халыкка жир фондының торышы, аны куллануның нәтижәлелеге һәм жирләрне саклау буенча күрелә торган чаралар турында хәбәр итәләр;
- жир кишәрлекләренең үз белдеге белән шөгыйльләнүенә юл куймыйлар;
- жир кишәрлекләреннән максатчан файдалануның билгеләнгән режимын үтәүне күзәтәләр;
- барлык төр хужалык эшчәнлегенә жир бүлеп биргәндә табигать саклау таләпләренең үтәлешен тәэмин итәләр; предприятиеләр һәм башка объектларны урнаштыру, проектлау, төзү һәм эксплуатацияләгәндә экологик нормаларны үтәү.

Бистә дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм файдалану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итеп була, өстәвенә, тулы, комплекслы һәм акыл белән яшәүче кешеләр генә түгел, ә киләчәк буын мәнфәгатьләрендә дә.

3. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Өлеге программаның төп максатлары:

- бистә территориясендә жирләрдән файдалануның һәм саклауның нәтижәлелеген арттыру;
- деградацияне, бозылуны, пычрануны, чүпләүне, арыганлыкны, бозуларны, жирләрне юк итүне, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау һәм бетерү;
- жирләрдән рациональ файдалануны тәэмин итү;
- жирләрнең уңдырышлылыгын саклау һәм торгызу;
- деградация кичергән жирләрне яхшырту, пычрану, чүпләү, жирләрне бозу, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын тәэмин итү;
- бистә халкының сәламәтлеген һәм тормыш эшчәнлегенә уңай шартларын тәэмин итү өчен әйләнә-тирә мохит шартларын саклау, саклау һәм яхшырту.

Муниципаль программа түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрне саклау һәм файдалану нәтижәлелеген арттыру;
- жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәэмин итү;
- яшел майданнарны, туфракны саклау һәм торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

4. Программаның төп принциптары

Программа гамәлдәге законнар нигезендә эшләнгән һәм түбәндәге принципларга нигезләнгән:

- бистә Башкарма Комитеты эшчәнлегенең законлылығы һәм ачыклығы;
- жаваплылык һәм контрольлек;
- нәтижәлелек.

5. Программаны тормышка ашыру вақыты

Программаны тормышка ашыру вақыты: 2023-2025 еллар.

6. Программаны тормышка ашыру механизмы

Әлеге программаны тормышка ашыру механизмнары аша югарыда куелган бурычларны хәл итүне тәэмин итүгә юнәлдерелгән программа чаралары исемлеге әлеге программага Кушымтада тәкъдим ителгән.

Программаны башкаручы башкара:

- программаны тормышка ашыруны норматив - хокукий һәм методик тәэмин итү;
- программаны тормышка ашыру өчен бюджет акчаларын бирү күләмнәре һәм шартлары буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- программаның максатларын һәм бурычларын яктыртуга юнәлтелгән мәгълүмати һәм аңлату эшләрен оештыру;
- жирләрне саклау максатыннан бистә жирләрен инвентаризациялиләр.

Жирләрне инвентаризацияләү деградацияләү, пычрану, чүпләү, жирләрне бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, кулланылмый торган, рациональ кулланылмый торган яки максатчан кулланылмый торган, жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын рөхсәтле куллану өчен үткәрелә.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә тәэмин ителәчәк:

- бистәне тәзекләндерү;
- qualityирнең сыйфатын яхшырту;
- жирләрне нәтижәле куллану.

7. Программаны тормышка ашыруның барышын тикшереп тору

Программаны тормышка ашыруның барышын Башкарма комитет контрольдә тотат.

8. Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисади нәтижәлелеген бәяләү

Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү аның хисап финанс елы өчен үтәлеше йомгалары һәм тулаем программаны тормышка ашыру төмамланганнан соң үткәрелә.

Программаны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

- жирдән файдалануны тәртипкә китергез;
- яңа жир участкаларын әйләнешкә кертү;
- жирләрне эффектив һәм рациональ куллану;
- бистәнең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру;
- бозылган жирләрне торгызу;
- халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм аның тормыш сыйфатын күтөрү;
- салым салына торган базаны арттыру;
- авылны тәзекләндерү.

2023-2025 еллар өчен Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы «Ютазы авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге
территориясендәге жирләрден файдалану
һәм саклау буенча муниципаль программага
кушымта

Программа чаралары исемлеге

№ п / п	Чараның исеме	Чараның үтәү вакыты	Чараны финанслау чыганаclarы	Чараны финанслау күләме (мең сум)			Чараны башкаручы
				нибар ы	2023 ел	2024 ел	

1.	Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы җир законнары гражданнына аңлатма бирү	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
2.	Бистә территориясен чүп-чардан чистарту буенча даими чаралар оештыру (өмәләр)	2023-2025 еллар	Җирле бюджет акчалары	15,0	5,0	5,0	5,0	Башкарма комитеты
3.	Буш һәм рациональ кулланылмаган җирләрне ачыклау һәм аларны хужалык өйләнешенә вакытында жәлеп итү	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
4.	ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы коллективы "Россиякүләм урман утыру" да катнашты	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
5.	Экологик хәлнең сизелерлек начарлануына китерә торган җир кишәрлекләреннән файдалану фактларын ачыклау	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
6.	Ирекле структуралар фактларын ачыклау	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
7.	Бистә чикләрендә җил эрозиясенә дучар булган участокларда куаклар һәм агачлар утырту	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
8.	Максатчан билгеләнештәге җирләрне куллануны контрольдә тоту	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
9.	Бистә җир кишәрлекләреннән файдалану	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты

	нигезләренең законлылыгын тикшереп тору							
10.	Жир инвентаризациясе	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
11.	ТР Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгында дәүләт хезмәткәрләрен аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
12.	ТР Жир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгында дәүләт хезмәткәрләрен аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
13.	Жир законнарын бозу очраклары буенча ачыкланган материаллар Ютазы муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасына, дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсенең Баулы һәм Ютазы районнары буенча муниципальара бүлегенә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында каралган җаваплылыкка тарту өчен жибәрелде	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты
14.	ТР Жир һәм мөлкәт	2023-2025	Финанслау	-	-	-	-	Башкарма

	мөнәсәбәтләре министрлығында дәүләт хезмәткәрләрен аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды	еллар	кирәк түгел					комитеты
15.	Бистәне төзекләндерү буенча чаралар үткөрү	2023-2025 еллар	Жирле бюджет акчалары	30,0	10,0	10,0	10,0	Башкарма комитеты
16.	Туфракның уңдырышлылығын саклау һәм арттыру, жирләрне чүп үләннәреннән, куаклыктардан һәм вак урманнардан саклау, жирләрнең торышын начарайтуның башка төрләре, минеральләштерелгән полсалар булдыру	2023-2025 еллар	Финанслау кирәк түгел	-	-	-	-	Башкарма комитеты